

[Landbrugsministeren.]

det solidariske Ansvar, saa det vil vi ikke have med at gøre, er det dog et Spørgsmaal, om Nødstilstanden ikke er saa stor, om Tiderne ikke er saa haarde, at der kommer Vanskeligheder for alle Landboere, og saa skal Folk nok finde hinanden, og Fællesskabsfølelsen skal nok komme frem. Der er i øvrigt mange Maader, hvorpaa et saadant solidarisk Ansvar kan gennemføres indenfor lokale Driftsaaforeninger, hvor man jo kender hinanden. Der vil ikke blot de velstaaende finde hinanden, men alle vil gaa med og støtte hinanden, baade de, der er mere velstaaende, og de, der er langt ude. Man kan træffe en Ordning gennem Andelsmejerierne, gennem Mælkepengenes Anvendelse som en Slags Sikkerhed indenfor Driftsaaforeningerne. Det skal vi ikke anvise fra Lovgivningsmagtens Side, men det kan man godt gennemføre i Praksis, naar man føler, at det er nødvendigt at faa saadanne Laaneforanstaltninger gennemført.

I Forbindelse med dette Forslag om Driftsaaforeninger har flere ærede Talere været inde paa at omtale de mindre Landbrugers Driftsaaforeninger. Der har været spurgt, navnlig af det ærede Medlem Hr. Holdgaard, om jeg ikke vilde fremsætte et Forslag til Ændring i de Regler, der er gældende for dem. Jeg maa sige, at disse Driftsaaforeninger for mindre Jordbrugere efter min Mening er bygget paa et tvivlsomt Princip, og de har i mangt og meget Karakteren af et Eksperiment. Det ærede Medlem Hr. Bording gjorde ogsaa opmærksom paa, at de for Øjeblikket førte en stagnerende Tilværelse. Det, jeg tror er det vanskelige ved Systemet, er, at for at der overhovedet kan være nogen Sikkerhed baade for Staten og de enkelte, der kommer ind i Foreningerne — deres Garantikapital er dog sat ind i Risikoen —, skal Foreningen beholde Ejendomsretten til de indkøbte Driftsmidler. Det er en meget vanskelig Fremgangsmaade, det er meget vanskeligt at administrere den, og jeg tvivler paa, om den i Virkeligheden bliver gennemført paa en saadan Maade, at der er nogen som helst betryggende Sikkerhed derved. Jeg skal imidlertid udtale, at jeg er villig til at overveje Ændringer og stille Forslag, men jeg maa dog straks sige, at det bliver ikke alt det, som der er fremsat Ønske om. Naar man f. Eks. stiller Krav om, at Staten skal laane Pengene ud til 4 pCt., synes det mig ikke et rimeligt Forlangende. Staten kan ikke selv laane til

4 pCt., det vil altsaa blive, hvad man kalder en Almissee. Og de Herrer, der nylig har højtideligholdt Kogeresolutionens Jubilæum, der siger, at: vi mindre Jordbrugere ønsker ikke Almisser, kan ikke samtidig komme og sige, at Staten skal laane ud til 4 pCt. De kan lige saa godt sige 3 eller 2 pCt., det er fuldkommen grebet ud af Luften, uden Forbindelse med de virkelige Forhold. Man kan sige, at Staten skal laane Penge ud til den samme Rente, som Staten selv skal give, og det er endda betydelig billigere, end hvad man kan laane til andre Steder. Men vil man forlange at nøjes med 4 pCt., maa man være klar over, at det er en Almissee, en Gave. Derimod kunde der maaske være Rimelighed i, at Staten kunde udlaane det samme Beløb, som Garantisummen udgør; men jeg er betænkelig ved at lade Staten gaa ind med 50 pCt. som Risiko forud for Garantisummen. Det er imidlertid et Forhold, der ogsaa kan overvejes. Jeg mener dog i det hele og store, at Erfaringerne for disse Driftsaaforeningers Virksomhed paa Grundlag af et Princip, vi aldrig har kendt før, ikke er af den Beskaffenhed, at vi kan føle os helt sikre paa at bevæge os paa fast Grund. Jeg tror, at det vilde være ønskeligt, om vi kunde faa flere og bedre Erfaringer, inden vi prøver paa at fastlægge den endelige Form.

Med Hensyn til Forslaget vedrørende Akkordforeninger — og det er jo et Forhold, som saa at sige alle har beskæftiget sig med — er det hævdet, at det er Mangel paa Kapital, der vanskeliggør Akkorderne. Det blev ogsaa hævdet i sidste Samling, da vi gennemførte Tillæget til Akkordlovgivningen, at det vilde blive meget svært i mange Tilfælde, fordi man ikke havde likvid Kapital. Jeg tør slet ikke benægte, at der kan være Pengeknaphed, som vil hindre Opnaaelse af saadanne Akkorder, og at det hele af den Grund kan løbe tørt. Jeg vil indrømme, at hvis der ikke er kontante Penge, mangler der ligesom Smørelse, saa er det hele blot Papir, medens det bliver noget lettere, hvis der er kontante Penge. Jeg tror, at denne Betragtning er rigtig. Og det er denne Mangel, man søger at afhjælpe paa forskellig Vis. Jeg tror, det vilde være en uforsvarlig Maade, der vilde rumme uoverskuelige Konsekvenser, hvis Statskassen ved saadanne Akkorders Indgaaelse vilde tilbyde Statslaan, hvorved Staten paatager sig to Trediedele af Risikoen, og lade Landbrugsministeren og Finansministeren laane direkte ud til de enkelte Landmænd. De Herrer, der har foreslaaet dette, har